Lupta cu îngerul

URIAȘA CUMPĂNĂ A LUMII, urnită de ritmul cosmic, mișca talgerele-i potrivnice, ziua și noaptea, pentru asfințire. Talgerul luminii, îngreuiat de aur, se plecase de tot și spînzura jos în rasul pămîntului, dincolo de apus; buza lui fulgera, înainte de scufundare, către talgerul nopții, care se ridica gol în slavă și astupa, cu fundu-i negru, cerul. Săgeata cumpănitoare încremenise, cu luceafărul în ascuțiș.

Caprele rîcîiau țărîna închinînd cu copita culcușul... Clopotele aninate de turlele gîturilor sunau limpede și fiecare vită era o vecernie.

Apa rîului luneca în lăuta țărmurilor cîntare înăbușită sub căluș de sălcii gînditoare și plopi amintitori. Șarpe descolăcit din aur, amurgul descînta păsările cristaline, care picau din slăvi, înțelenite, pe ramuri.

Cînd, o prevestire trecu și scutură din florile tălăncilor o rouă de clinchete. Păstorul tresări sub cerul unde se ruga. S-a sculat leul pustiei și vine să-i dijmuiască turmele?

O formă nedeslușită înainta, fără pași, spre staul. Sărise din talgerul luminii, care acum se cufundase în puțul de dincolo de pămînt. Iacob se repezi cu ghioaga să-și apere averile. Statura măreață îl aștepta în strungă, ațintindu-i calea.

Nu era leu, nici fur. Părea o arătare de pe alt tărîm.

– Ce vrei? – răcni ciobanul, clătinat între spaimă și uimire.

– Luptă – răspunse celălalt, ca și cum ar fi zis bună-seara.

Nu dorea nici oi, nici bogăție, ci altceva, mai de preț: puterea. Spre a fi stăpîn se cere să fii tare. Care din ei doi e mai vrednic? Și vedenia nu propunea enigme, pretindea încercarea puterilor.

Prin labirintul crengilor despletite pentru somn, vîntul trecea degetele-i încărcate de plînsete moi. Caprele se sculaseră și priveau din tîrlă. Înfățișarea cu chip de zburător îl înfrunta din poarta țarcului. Iacob îi deslușea asupra capului un moț, adus ca gluga ciocîrliei... Și glasul îi cîntase a viers. Cine, oare, se ascundea în veșmînt păsăresc? Iacob simți o rîvnă tinerească să se măsoare cu taina... Necunoscutul îi căzuse drag deodată, așa cum îți cade un prinț hoinar, colindător după ciudățenii, căruia nu i te poți împotrivi să nu-i faci gustul.

El primi lupta fără vrăjmășie, prinzîndu-se ca într-o horă cu îngerul, ochii iezilor – bucuroși de salturile stăpînului în lupta cu cerescul partener. Și astfel Iacob s-a luptat cu îngerul, nu împotriva lui...

Fiecare din noi, măcar o dată în vreme, trebuie să ne măsurăm trimisul Domnului, la un popas, sub sicomor, lîngă o fîntînă de răscruci. Te iei cu el la luptă, așa cum te lupți, copil, cu un frate mai mare, dornic să te învețe lupta. E un exercițiu pe care trebuie să-l deprinzi, măsurîndu-te cu cineva mai puternic. E o voinicie la care trebuie să te ridici sub povața unui superior, unui dascăl cunoscător al tuturor adevărurilor atletismului spiritual.

Îngerul și Iacob își împrumutau numai prezența, nu și substanța. Aparența lui se lăsa cuprinsă... Și rezistența divină se echilibra prin forța umană, care se mlădia pe tărie și urca, tîrîită de model, victorioasă asupra ei înseși. Îngerul, senin, se împotrivea opintelilor, nu ataca. Zîmbitor, ațîța la sforțare, nu căuta să doboare. Deși înger, el se alcătuia într-un prilej chibzuit și cumpănit pentru încordarea mușchilor sufletești ai omului răpit în ideea biruinței.

Nici arc, nici pală. Luptau luptă dreaptă, încinși cu brațele. Și mîinile omului se încleștau, pafta cu zimții degetelor petrecuți unii într-alții în șalele îngerului. Iar aripile acestuia, ridicate din sfîrc, se încondeiau pe umerii discipolului, așa încît el, căutînd drept în ochii miraculoși care-l stîrneau la vitejie, nu le vedea strejuindu-l, ca să nu se înspăimînte. E îngăduit fiului de om să biruie, în virtute și har, un înger, alcătuit din șapte stihii mai mult?

Oricum, îndemnul îngerului adevărat e totdeauna lupta. Numai Satana e ispita, vrajă de cîștig ușor asupra a tot ce cuprinzi cu ochii.

Minunea cea mare a fost că atingerea cu îngerul îl întărea pe om. El devenea mai puternic, pe măsură ce se îndelunga îmbrățișarea. Virtutea lui creștea, cu cît dura misterioasa inițiere. Iacob se împuternicea ca Anteu, dar, spre deosebire de acela, nu atingînd pămîntul, ci cu cerul coborît de înger. Omul alăturat de înger sugea fluid sfînt, care trecea în el ca în legea vaselor comunicante, din cel plin în cel gol, prin mediatorul înaripat, încît precursorul lui Cristos a trebuit să se smulgă cu violență din veriga ce-l strîngea din ce în ce mai cumplit, înainte de a se umple de el omul întreg. Căci nu era el Mesia, menit să săvîrșească deplin transfuzia divină.

A durat lupta o noapte, un veac? Cine știe... Solul a zburat. Dar lecția rămase indelebilă. În zori, nostalgic, căuta urmele vînzolelei. Dar nici un semn nu sta

mărturie: pământul nu era găurit de călcîie. Iarba, trează, își mijea lumina-i verde nestrivită din pământ. A fost o nălucire? Și totuși n-avea nici o șovăială... Nimic nu pătrunde mai de-a dreptul în suflet ca un miros respirat... Și el simțea mireasma îngerului stăruindu-i adînc, acolo unde amintirea se țese cu uitarea, împletind sufletul. Îngerul a fost? Dar s-a hărțuit cu el afară, în luncă? Sau în lăuntru, în gînd? Fusese o luptă sau o meditație? Zăvozii lui o știau mai bine, căci nu dăduseră nici un lătrat.

Toiagul minunilor

Dimineața își ridica prora albă într-un cer amar și pînzele aurorei, umflate de vîntul zorilor, vibrau lin pe albii de cleștar. Moise, purtînd toiagul minunilor ca pe o osîndă, urca făr' de razim muntele morții. Năvalnicul profet fusese pedepsit să nu intre în pămîntul făgăduinței, fiindcă la Meriba lovise stînca în loc să-i vorbească. Și-acum, ostracizat din împlinirea visului, trebuia să moară la pragul Chanaanului. El, care oriunde mergea tîra lumea prin nisipul pustiului ca o poală după el, suia singur.

I se îngăduise să privească numai de departe țara tuturor rîvnelor. Dar, de la piciorul muntelui în zarea care venea cu albă grabă, nu se vedea decît un pămînt scofîlcit și ciolănos, fără orizont dumnezeiesc. Cum îl închideau limbi de hățișuri și cozi de mare, profetul își întoarse ochii de la el. În urma-i hăiau băietani cu capra, luîndu-și merinde și fluiere cu doine în sîn. „Tot un fluier am fost și eu în mîinile poporului ales" – își spunea el. „M-am scobit tot, am zvîrlit afară măduva iubirii de sine, ca văzduhul întreg, plinătatea de pretutindeni să mă umple. Gol de mine m-am dat lor. Pe douăsprezece găuri tăiate în sufletul meu, cele douăsprezece triburi și-au plimbat degetele grele de dureri și păcate".

Urcînd necontenit, trecuse la amiază dincolo de marile așezăminte ale pădurii, cu umbre de templu păgîn. Ieșise în lumina de piatră a muntelui, unde un vultur uriaș își desfăcu înaintea lui aripile ca două crengi de palmier. „Vulturii își înnoiesc tinerețile cînd ajung suta de ani. Pe noi, Doamne, ne îngrădești cu țarc îngust de ani, lăsîndu-ne o singură prelucă, moartea. Cine va putea odată trece în om nemurirea ereditară, cea agonisită din tată în fiu? Eu nu pot fi acela, eu, omul lui Dumnezeu. Dar un fiu?"

„Nu mă cunoaște moartea" – își mai spunea el. „De ce ar veni la mine?" se mai întreba el, tulburat. „Nu poți avea atingere cu ceva decît luînd cunoștință despre el. Însuși Dumnezeu, supremul necunoscut, a trebuit să mi se arate. Și am trăit mai departe. Să fie ceva mai presus, mai necunoscut decît el, a cărui atingere să nu o simt decît în clipa cînd nu mai sînt? Moartea ar fi un lucru pidosnic, care contrazice pe Dumnezeu. Nu, nu poate fi moartea."

Tristețea, ca o seară timpurie, îl adumbrea în plinul amiezii, făcîndu-l să nu simtă diafana povară a căldurii. Sufletul căuta, în mîhnitele-i limpezimi lăuntrice, întunecate puteri de împotrivire.

„Ce coajă amară e viața, chiar cînd inima nu-i un cheag de lumină dulce... Nu-i mai bine oare să se spargă?" – își spunea el, îndoielnic. „Iată, alunecăm învîrtindu-ne pe cercul zilelor, ca umbra pe aria stearpă a ornicului de pămînt. Ceva stă neclintit. Dar noi alunecăm cît e soare peste niște semne stranii, și cînd vine umbra ne ștergem."

Meditația elegiacă îl însoți pînă aproape de vîrful muntelui și îl părăsi. Șipotul unui șarpe verde curse o clipă rece, prelins pe cărare; neașteptata grijă de poporul lăsat singur îl trezi. Profetul se întoarse cu fața către pustie. Jos se închipuia ca o tabără de păsări migratoare gata de ducă, și el, pilotul, lipsea din capul unghiului, surghiunit în înălțimi. O lacrimă alunecă și-i ospătă buzele cu sare. Profetul, cu ochii la pata fremătătoare, poposi îndelung. Fu ca o stațiune în urcușul unui calvar. Toiagul îi căzu din mînă, mai greu ca un buștean de cruce. Era osîndit la moarte, dar nu-și înțelegea nicicum vina. Pîngărise toiagul? Nedreptățise piatra, care, nevinovată, ridicase plîngeri la cer? Dar auzea încă strigătele întețite ale răzvrătiților, țipetele femeilor, scîncetul copiilor însetați. Trebuia să creeze apa. Apă grabnică, din piatră seacă, făcută cu minuni. Și a izbit cu iuțime piatra ca pe un chiabur zgîrcit, să-și dezlege băierile pungilor doldora. Ca sub o junghiere de cuțit, a fost un zbucnet, un himn de ape reci. Le auzea și acum aievea gîlgîitul; le vedea iezuirea în fața taberei din Meriba. Gloata, în patru labe, ca un cîine uriaș, lipăia apa care-l costase pierderea pămîntului făgăduinței.

E drept că lovise cu sete și mînie, deși primise poruncă numai să grăiască. Dar cînd, pentru ascultarea oamenilor, avea nevoie de vargă, mai putea sta el la vorbă tocmită cu gresiile? Toată știința lui despre lume, toată deprinderea lui de cîrmuitor îi împinseseră mîna către lovire. Poate că piatra era o piatră ascultătoare de cuvînt... Dar cu ce a greșit el? Toiagul lui nu era de lemn, era idee concretizată, gînd înfăptuit în creier, scăpat ca dintr-o temniță a forțelor. Toiagul era cuget strămutat în faptă, gînd tare luat în mînă cum ai ridica o vargă să izbești lumea pentru îndreptare. Lemnul noduros era ulucul pe care se descărca gîndul zămislitor. De aci virtuțile-i magice, puterile-i extraordinare. Cu el, odinioară, sub cerul fanatic al Egiptului, bătuse marea, care se despărțise, blestemîndu-și apele sacre. Valurile se sleiseră în două maluri uriașe, lăsînd în

spărtura lor o chingă de nisip umed, pe care, cu tălpile înfierbîntate, să calce pelerinii idealului. Gîndul zvîrlit jos se preschimbase în balaur înghițind șerpii vrăjitorilor la picioarele lui Faraon. El ucisese pe toți întîii născuți ai marilor necredincioși, ca trăsnetul pe cei adăpostiți sub frunzișuri înalte.

De ce să nu izbească și de data aceea piatra avară, așa cum lovise totul în cale pîn-atunci? Nu tot acest gînd din toiag îl îndoia în arc cu care săgeta din zbor vedeniile viitorului? Cu el smulsese secoli din jugul vremii, și-i storsese de faptele dumnezeiești pentru noua eternitate, cartea facerii, începutul lumii... Se adînci acum cu gîndul înapoi, cum îi sunase odinioară numele Domnului, ca o aurora a auzului, în Sinai. Da, la începutul lumii, ca și la începutul său propriu, a fost un Dumnezeu, așa cum la zămislirea pomului a stat sămînța. Dar cine mai caută sămînța în haosul rădăcinilor, după ce se înalță tulpina? Dumnezeu stă acum sus în roadele crengilor noastre, și ale lui erau fără de moarte, atîrnate de gînd, toiag pur al minunilor. Ce alt element ar fi putut străbate în inima cremenelor, prin milioane de ani împietrite și răpind pietrei atomi de oxigen și hidrogen, să-i recombine într-o clipă în alt chip, sinteză cu chip de apă? Gîndul lui a bătut cu toiag puternic la porțile stîncilor, dîndu-le într-o parte; acolo, intrat ca un magistru stăpînitor în vastul laborator al naturii, el a plămădit mană și foc, șerpi și apă.

Dar profetul nu înțelegea că gîndul omului, oricît de mare, e singur și gol, ca un toiag. Toiagului trebuie să-i pui un vîrf spiritual și să-l prefaci în steag – care să nu lovească, ci să cheme lumea slobodă sub el. Toiagul lui era numai al minunilor. Dar minunea e o simplă schimbare, o trecere răsturnată de la o formă la alta. Gîndul poate schimba aceeași materie în fel și chip, așa cum face știința vrăjitorilor și învățaților, minuni stătătoare pe loc – joc de atomi și de echilibru de forțe. Minuni, izvoadele începătoare, sînt stînca și apa. Eterna realitate se arată numai spiritului, nerezemată pe nimic, dincolo de orice cuget, cît de tare și înalt ar fi el. Încercînd vremurile, către acest spirit voise Dumnezeu să ducă pe Moise, poruncindu-i să folosească nu toiagul, ci cuvîntul, duhul, nu mintea rațională. Dar el nu înlesni venirea vremii spiritului făcut cuvînt. El era încă omul bătăii cu toiagul. Spiritul sfînt nu-și găsea întruparea în el și tăcea. Moise nu vorbise, lovise, trădase intențiile divine. Trebuia să moară afară din Chanaan, cu generația bătăii, cu care, ca-ntr-o minune, trecuse de la clădirea piramidelor la clădirea unui popor.

Vremea da în lături și se boltea deasupra lui într-un gol de eternitate.

Se lăsa seară tîrzie. Profetul se sculă, cupola cerului părea un schit uriaș de iacint închis care-l aștepta. Departe, răstignit pe zări, apusul murea împuns în coaste cu sulițe de raze. Venea, îmbelșugată-n vînturi, aroma pustiei, și-n aurora morții Moise ridică ochii spre Dumnezeu. Dar acolo sus îl aștepta, îngrozitoare, neagra pronie a morții.

Bunavestire

FECIOARA SE TREZI CĂTRE A TREIA strajă a nopții, în cîntecul privighetorii.

Coborînd încă uluit din vis pe clătinate punți de somn, sufletul ei amesteca impresiile. Întîi se făcea că sunetele îmboboceau pe vrejul răsucit al unui viers, aci urcător și agățat în slavă cu cîrcei de triluri, aci căzînd în hohote albe și-n ciorchini de suspin... Apoi i se năzări că se află printre viermii ei blînzi, pătuliți în dud... Unul își țesea gogoașa din mătasea aeriană a melodiei și se-nchidea, nevăzut... într-o pîslă de cîntec. Auzul harnic al fecioarei destrăma și torcea borangicul cristalin al cîntecului.

Cînd își dete seama că pasărea cînta aievea podobia luminii, sări la fereastră.

Dar acolo, în răsărit, nu se ivea volbură de flori... Pîntecele alb al zorilor, îngreunat de mister, se zbătea în chinurile unei uriașe zămisliri. Carnea cerului se zbîrcea și se întindea, în dureri, cutreierată de freamăte, scuturată de fiori. Însă țipătul alb de ușurare al dimineții întîrzia și pruncul luminii nu zbucnea pe lume în pîraie de sînge ceresc.

Deodată, lăsînd fecioria dimineții neatinsă, Soarele însuși se află în odăița logodnicei consacrate. Arhanghelul sta în fața ei, întruchipat de seninul tot. Coborîtor din slăvi el pătrunse prin geamul neviolat.

Și totuși, afară, atins de vijelia fără vînt, plopul își îndoia țîșnetul verde, ca o coloană de frunze lichide repezită în sus și curbată de legile căderii. Moile cataracte de foi ale palmierului se zbăteau spăimîntate. Genele zorilor, lungi și negre, se lăsară la loc peste ochii închiși. Roata crugului se-ntoarse cu o spiță înapoi și peste lume atîrnă un amurg îngînat. Numai trupul fecioarei se lumină de toată lumina înăbușită în zări.

Voievodul cerului aducea în mînă o veste: floare, sau stea cu raze de mireasmă? Ea lucea ca un crin de apă sfințită, în chipul unui lotus cu petalele-n cruce, cum urcă din inima iezerelor sacre.

Fecioara căzu în genunchi și adoră. Semne ale unei uriașe amintiri îi spintecă sufletul deșteptat: odinioară, cînd deschisese ochii întîi, zărise același chip, în rai.

Bucură-te, fecioară! grăi Solul, întinzîndu-i crinul albei nuntiri. La lumina mîinii arhanghelului ea își strevăzu carnea, în care mijea de pe acum aurora unei imense dureri. Dar pe loc bucuria o înăbuși. Arătarea dumnezeiescului trimis fu mai covîrșitoare ca glasul legiunilor de demoni ai suferinței urlînd la un loc...

Prin însăși ființa lui, prințul cerului cînta lauda bucuriei, acatistul Bunei Vestiri. Bucură-te, fecioară!... Bucuria e mai presus de durere, cum e raiul mai presus de iad. Durerea e turnată în carne, înfiptă în os... Bucuria, nepipăită nicăieri, e pretutindenea în tine întreg: nu te bucuri numai cu un deget. Durerea alunecă din afară, șarpe hrănit cu spațiu și adăpat cu timp. Bucuria crește din lăuntru, zămislită ca un prunc viu, și-ți umple fiecare celulă de osanale. Bucuria e minunea cea mare, neștiută și nefolosită. Neîndemînatec, omul o mînuiește cum ar folosi un car, cînd ea este unealtă de zburat. Pentru cine știe, ea-și deschide aripile, sus... Mîntuitorul însuși se va sui la cer nu prin durerea îndurată, ci prin bucuria jertfei...

...Sfetnicul sfîntului sta cu mîna întinsă... Logodnica luă floarea și și-o puse în piept, în freamătul bucuriei universale: lumea trăi atunci un timp virgin de orice alt eveniment.

Răsadul dumnezeiesc se prinse. Căci era floarea preursită, lotusul, care se plăsmuiește adînc, în sînul lumilor de tină, dar care se smulge nomolului și se-nalță deasupra apelor. Rupîndu-se, tîrăște ca o ancoră lutul încleștat în rădăcini. Așa avea să se înalțe, după gestația pămîntească, germenul spiritual împlîntat în umanitate. Floarea slobodă, desprinsă din cătușele pămîntului, ancoră din cer, se va ridica uriașă din străfund, biruind oceanul gravitației universale a păcatului, tîrînd deasupra apelor existenței trecătoare, la lumina creatoare, lumea.

Atotprestiutorul înger privea uimit transfigurarea fecioarei... Înaintea lui ședea acum, măreață, însăși creația plastică universală, Eva cosmică, mireasa duhului zămislitor, adorabila. În orbitele ei ardeau luceferii spațiului și, adunați acolo, toți îngerii cerului îi zîmbeau din ochii ei... Sînii cu sfîrcurile de Sori erau străbătuți de fluviile căilor lactee, alergînd să hrănească rodul. Prin vinele ei alerga, cu globulele miliardelor de aștri, un sînge stelar, exilat pînă-n călcîiele cosmosului, mușcate de haos... În carnea ei de stele palpitînd de toată tinerețea veșniciei, dădeau și ieșeau toate porțile vieții deodată.

Arhanghelul se închină și porni înapoi...

La fereastră, o pasăre, solidară cu eternitatea ce-și deschisese arhivele, profetiza, pîndind imensul zbucnet al răsăritului ținut în loc.

Fecioara, îngenuncheată, răsfrîngea extazul radios al răsăritului lăuntric, în care Arhanghelul bucuriei, cu mîna întinsă, se afunda lin. Cu cît se depărta, cu atît năpraznica mărime a femeii scădea, pînă ce ajunse la măsura obișnuită omului pe lume.

Atunci, o perdea de lumină orbitoare căzu greu între lume și el.